

İLKÖĞRETİM 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZILARINDAKİ SÖZ DİZİMİ İLE MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI TARAFINDAN BELİRLENEN 100 TEMELESER LİSTESİNDE YER ALAN KİTAPLARDAKİ SÖZ DİZİMLERİNİN KARŞILASTIRILMASI-KİLİS ÖRNEĞİ*

Mustafa TENEKECİ**

Özet

Bu çalışmada Kilis şehir merkezinde on ayrı ilköğretim okulundaki 6. sınıf öğrencilerinin yazılarından 1529 cümle, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilköğretim ikinci kademe öğrencileri için belirlenen “100 Temel Eser” listesinde yer alan 10 kitaptan da 1529 cümle olmak üzere toplam 3058 cümle söz dizimi açısından incelenerek edebi söz dizimimizle öğrencilerimizin söz dizimi karşılaştırılmıştır. 3058 cümlede 151’i ortak olmak üzere toplam 462 farklı cümle kalıbı kullanımı tespit edilmiştir. Çalışmada çeşitli açılardan karşılaştırılan, “100 Temel Eser” listesinden seçilen kitaplardaki cümleler ile İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılarındaki cümlelerde kullanılan sözcüklerin listelenmesi ve kullanım frekanslarının belirlenmesi yönüyle de ilköğretim 6. sınıf seviyesi için öğrencilerin etkin olarak kullandıkları sözcüklerin belirlenmesi ve bunların kendileri için önerilmiş kitaplardaki sözcükler ile karşılaştırılması, öğrencilerin sözcük hazineleri hakkında da önemli bir veri sağlamaktadır. Çalışma sonucunda 100 Temel Eser Listesinden seçilen kitaplar ile ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin söz dizimlerinin birçok açıdan benzerlik gösterdiği görülmüştür. Bu yönleriyle çalışma, Türkçenin yapı sağlamlığını ve zenginliğini açığa çıkaran çalışmalardan biri olmuştur.

Anahtar Sözcükler: 100 Temel Eser, eğitim, Türkçe, söz dizimi, cümle

Giriş

Problem Durumu

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda, “Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk Dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Mili Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973, sayı:14573)” ifadesi ile dilin bu işlevini yerine getirmesini sağlamak için gerekli tedbirleri alma görevi Milli Eğitim Bakanlığına verilmiştir.

* Bu çalışmada 2011 yılında Mustafa TENEKECİ tarafından hazırlanan aynı adlı yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır.

** Gazi İlköğretim Okulu Türkçe Öğretmeni, Şanlıurfa

Milli Eğitim Bakanlığı bu görevi yerine getirmek için bugüne kadar çeşitli faaliyetler yürütmüştür. Bunlardan biri de 2004 yılında ortaöğretim okulları için 2005 yılında ise ilköğretim okulları için "100 Temel Eser" listeleri oluşturmaktır.

"Dil günden güne şekillenmektedir. Bu şekillenme sırasında dili yansıtmada kullanılan yazılı anlatım düşüncelerin cümleler halinde sıralanışı olarak karşımıza çıkmaktadır (Türkan, 2006:1)." "Anlamalı dil birlikleri olan kelimelerin, kelime gruplarının, çeşitli yardımcı öğelerin ve çekim eklerinin bir düzen içinde belli kurallara göre bir araya getirdikleri karmaşık dizi, cümleyi oluşturur (Zülfikar vd., 2003:153)." Buna söz dizimi diyoruz. Bu anlamda kişilerin gerek yazılı gerek sözlü olsun söz dizimlerini sözcük hazineleri etkiler. "Dünyada ve Türkiye'de ana dili eğitiminde kullanılan ders kitaplarına; kelime sayısı, kavram sayısı ve kelime hazinesi açısından bakıldığında ilginç sonuçlarla karşılaşmaktadır. Türkiye'de ana dili eğitiminde kullanılan ders araç gereçlerinde öğrencilere öğretilen kelime ve kavram sayısı diğer ülkelere oranla oldukça düşüktür (Özbay ve Melanlıoğlu 2008:40-41; Akdoğan, 1999'dan aktararak)." "Bu durum Türk öğrencilerin, kavramsal yönden gelişimine yeterli kadar önem verilmediğini göstermektedir. Kavramsal yönden eksik olan bireyler kendilerini iyi ifade edememekte hatta anlatılanları dahi tam anlayamamaktadır (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008:40-41)." Bu durumu değiştirmesi de amaçlanan 100 Temel Eser uygulaması tanıtım toplantısında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, bu konuda şu açıklamayı yapmıştır: "'Türk milli eğitiminin en büyük problemlerinden birisi çocuklarımızın ilköğretim çağından itibaren kendi ana dillerini çok iyi öğrenmemeleri ve onlara öğretilmemesidir. Yeni müfredatımızda bu sıkıntıyı giderme hedefi konmuştur. Bunun için ciddi çalışmalarımız var. Ne yapıp edip çocuklarımıza kendi ana dillerini zengin bir kelime dünyası ve hazinesi kazandırarak öğretmek zorundayız.' Tavsiye edilen kitaplarda çocukların anlamlarını bilmediği kavram ve kelimelerle karşılaşabileceğini ifade eden Çelik, ortaöğretim öğrencileri için hazırlanan 100 kitabı da kapsayan bir sözlük hazırlanacağını bildirdi. Çelik, bu eserleri okurken bilmediği kelime ve kavramlarla karşılaşan öğrencilerin bu sözlükten yararlanabileceğini belirterek, öğrencilerin kelime hazinesine katkıda bulunmayan bir kitabın yararının bulunmadığını anlattı (100 Temel Eser Belirlendi, *Vakit*, 16.07.2005, Erişim tarihi: 12.03.2010)."

Anlatımın bir yönünü oluşturan yazma becerisi ile öğrenciler; duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini kâğıda aktarırlar. Yazılı anlatım becerisi pek çok kitap, makale ile Türkçe eğitimi alanında hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinde çeşitli yönlerden ele alınmıştır. Yazılı anlatımın önemli unsurlarından biri de söz dizimidir.

Söz diziminin çeşitli aşamalarda incelenmesi gerekmektedir. Özellikle "100 Temel Eser" uygulamasıyla birlikte çocuklarımızın sözcük hazineleri ile kendilerine tavsiye edilen kitaplardaki sözcüklerin benzeşip benzeşmediği önemli bir sorudur. Çünkü herkesin sözcük hazinesi aynı olmadığı için, bu kelimelerin yan yana getirilişinde de farklılıklar olacaktır. Acaba bu farklılıklar nelerdir? Farklılıklara rağmen ortak olarak herkes tarafından yaygın kullanılan bir söz dizimi var mıdır? Bu soruların cevaplarına ulaşmak için öğrencilerin sözcük hazineleri ile onlara hitap eden edebi eserlerdeki sözcüklerin birbiri ile olan ilişkisinin, edebi eserlerdeki söz diziminin incelenmesi gerekmektedir. Söz diziminin ortaya konmasında edebiyatçılarımızın verdiği eserler bize en büyük kaynaktır. Bu açıdan "100 Temel Eser" içerisinde seçti-

lecek kitaplar, dili iyi kullanan kişilerin söz dizimlerini bulmak açısından kaynaklık edecektir. Ancak dili geleceğe taşıyacak olan sadece yazarlar değildir. Dilin geleceğe taşıyıcılarından olan öğrencilerimizin söz diziminin yazarlarımızın söz dizimine ne derece uygunluk gösterdiği bilinmemektedir. Türkçe öğretiminin amaçlarından biri de “öğrencilere Türk dilini sevdirmek, Türk dilinin kurallarını sezdirmek; onları, Türkçeyi gelişim süreci içinde bilinçli, özen ve güvenle kullanmaya yöneltmektir.” Bu amaçla ders kitaplarında da edebiyatımızın usta kalemlerinin eserlerine yer verilmekte, ders kitapları seçilirken bu kitapların “100 Temel Eser” ile ilişkisi dikkate alınmaktadır. Çünkü öğrencilerin karşılaşacağı örneklerin, onların söz dizimini etkilemesi beklenmektedir. “Bir dilin milli olması ve milli kalması için, mutlaka milli olması ve milli kalması gereken mühim bir unsur da dilin mimarisi, gramer kaideleri ve cümle yapılarıdır (Banarlı, 2004:304).” Dil mirasının kuşaklara geçerken yazılı alanda kendini ne derece koruduğu edebî eserler ve öğrencilerimizin söz diziminde gizlidir.

Bu araştırmada söz dizimimiz, edebiyatçılarımız ve öğrencilerimiz açısından değerlendirilmeye çalışıldı.

Araştırmanın Amacı

İlköğretim 6. sınıf düzeyindeki öğrencilerin söz diziminin, edebî dilimizin söz dizimine uygunluğunu belirlemek ve öğrencilerin söz dizimini edebî dili kullanan yazarlarımızın söz dizimi ile karşılaştırarak çıkan sonuçları yorumlamak, 6. sınıf düzeyindeki çocuklarımızın kendilerini yazılı olarak ifade etmede sıkça kullandıkları sözcükler ile kendilerine tavsiye edilen edebî eserlerde kullanılan sözcüklerin listesini çıkarmaktır.

Öğrencilerimizin söz dizimi ile yapılacak olan karşılaştırma “100 Temel Eser” uygulamasının öğrencilerin yazılı anlatımına etkisini ve günümüzün yetişen neslinin söz dizimi ile edebî söz diziminin ne derece uyumluluk gösterdiğini ortaya koyacaktır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın amacı ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin söz dizimini yazarların edebî söz dizimiyle karşılaştırmak, ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin kendilerini yazılı olarak ifade ederken kullandıkları sözcüklerin, kendileri için önerilen edebî eserlerde yer alan sözcüklerle örtüşme düzeyini belirlemektir. Bunun için edebî söz dizimini temsil etmesi için, ilköğretim öğrencilerine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tavsiye edilen “100 Temel Eser” listesinde yer alan; **Yakup Kadri Karaosmanoğlu**’nun “*Hep O Şarkı*”, **Ahmet Rasim**’in “*Falaka*”, **Halide Nusret Zorlutuna**’nın “*Benim Küçük Dostlarım*”, **Muallim Naci**’nin “*Ömer’in Çocukluğu*”, **Peyami Safa**’nın “*Havaya Uçan At*”, **Reşat Nuri Güntekin**’in “*Miskinler Tekkesi*”, **Hüseyin Rahmi Gürpınar**’ın “*Gulyabani*”, **Şevket Rado**’nun “*Eşref Saat*”, **Ömer Seyfettin**’in “*Yalnız Efe*” ve **Sait Faik Abasıyanık**’ın “*Sait Faik ABASIYANIK Seçme Hikayeler*” adlı eserleri seçilmiştir. Eserlerin 15. sayfası başlangıç olarak kabul edilmiştir. Her eserden eşit sayıda cümle incelenmesine çalışılarak toplamda 1529 cümle incelenmiştir. İkinci olarak ise ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin söz dizimleri inceleneceği için çalışma yapılacak ilköğretim okulları belirlenmiştir. Kilis İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nden alınan yazılı izinle okullara gidilmiştir. Kilis il merkezinden random yöntemle seçilen on okulda çalışılmıştır. Bu okullar şunlardır: *Ekrem Çetin İlköğretim Okulu, Gazi İlköğretim Okulu, Hürriyet İlköğretim Okulu, Kartalbey İlköğretim Okulu, Kemaliye İlköğretim Okulu,*

Mehmet Keçik İlköğretim Okulu, Mehmet Uluğcan İlköğretim Okulu, Mercedabık İlköğretim Okulu, Süleyman Demirel İlköğretim Okulu ve Hacı Mehmet Nimet ve Erman Zeytçioğlu İlköğretim Okulu. Bu okullardaki 6. sınıf öğrencilerine serbest kompozisyon yazdırılarak her okulda, yazdırılan kompozisyonlar içinden random yöntemle seçilen kompozisyonlardaki cümleler incelenmiştir. Araştırma her okul için eşit sayıda cümle olmasına çalışılarak toplamda 1529 cümle ile sınırlandırılmıştır. Öğrenci yazılarında anlatım bozukluğu olan ve cümle değeri taşımayan yapılar değerlendirmeye alınmamıştır. Bu inceleme için önce gramer kitaplarından sonra da makalelerden Türkçenin söz dizimi hakkında bilgiler toplanmıştır. Bu bilgiler çalışmada temel ölçü kabul edilmiştir. Daha sonra bu bilgiler ışığında cümlelerin kısa tahlili yapılmıştır. “Kısa cümle tahlili sadece cümle unsurlarını, faili, fiili, nesneyi, yer tamlayıcısını, zarfı ayırmaktır (Ergin, 2002:403).” Cümleler, yüklem yeri bakımından, yüklem fiil veya isim olması bakımından, cümleye başlangıç ögesi bakımından, cümlede kullanılan sözcük sayısı bakımından ve cümlede kullanılan sözcükler bakımından incelenmiştir.

İnceleme için cümleler öncelikle fişlere çıkarılmıştır. Cümle tahlilleri tamamlandıktan sonra veriler bilgisayar ortamına aktararak Microsoft Office Excel programı kullanılarak ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin cümleleri ile kendilerine tavsiye edilen kitaplardaki cümleler, yukarıda sayılan özellikler açısından bölümlere ayrıldı. Elde edilen veriler Microsoft Office Word programı kullanılarak sistemli olarak tablolara döküldü. Edebî söz dizimini temsil eden söz dizimleri ile ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin söz dizimleri grafikler halinde karşılaştırıldı ve grafikler yorumlandı. Çalışma sonuç ve öneriler bölümü ile sonuçlandırıldı.

100 Temel Eser Uygulaması

“100 Temel Eser” uygulaması 2004 yılında ortaöğretim okulları için 2005 yılından itibaren ise ilköğretim okulları için uygulanmaya başlandı.

İlköğretim için “100 Temel Eser” uygulaması Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğünün 04.08.2005 tarih ve 8081 sayılı yazı ile İl Milli Eğitim Müdürlüklerine gönderdiği 2005/ 70 sayılı Genelge ile hayata geçmiştir. Genelgede “100 Temel Eser” uygulamasının amacı, eserlerin seçiliş şekli, eserlerin seçiliş ile ilgili gelebilecek eleştirilere cevap olabilecek açıklamalar ve “100 Temel Eser” uygulaması ile ulaşılması beklenen sonuçlar üzerinde durulmuştur. (Bkz: 2005/70 s.Genelge <http://iogm.meb.gov.tr/files/mevzuat/45.pdf>, Erişim tarihi : 17.12.2009).”

“İlköğretim 100 Temel Eser listesi” incelendiğinde “100 Temel Eser”in, 63 eser “Türk Edebiyatı”, 8 eser “Hazırlatılacak Eserler”, 29 eser ise “Dünya Edebiyatı” örneklerinden oluştuğu görülmektedir..(Bkz: <http://iogm.meb.gov.tr/pages.php?page=haber&id=39>, Erişim tarihi: 17.12.2009)

Bugün “100 Temel Eser” uygulaması üzerinden beş (5) yıl gibi bir zaman geçmiştir. “100 Temel Eser” uygulaması ile ilgili bu beş (5) yıl içerisinde birçok görüş, eleştiri, bildiri ve değerlendirme yayınlanmıştır. “100 Temel Eser” uygulaması ile ilgili olumlu değerlendirmeler olmakla birlikte uygulamanın eleştiri aldığı da görülmektedir.

Söz Dizimlerinin İncelenmesi Sonucunda Ortaya Çıkan Veriler

Tablo 1.1. Kullanılan cümle kalıplarına ilişkin özet tablo.

İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Kullandıkları Cümle Kalıbı Sayısı	Hem İlköğretim 6. Sınıf Öğrencileri Hem de İncelenen Kitaplarda Ortak Kullanılan Cümle Kalıbı Sayısı	100 Temel Eser İçerisinden Seçilen Cümlelerde Kullanılan Cümle Kalıbı Sayısı
294	151	319

Tek tek belirlenen cümle kalıpları ve bu cümle kalıplarına uyan cümlelerin listelenmesi sonrasında hazırlanan tablolar çok basit bir şekilde özetlenerek yukarıdaki özet tablo oluşturulmuştur. Ayrıntılı tablolar incelendiğinde;

“100 temel Eser” listesinden seçilen 10 kitabın 15. sayfalarından itibaren incelenen toplam 1529 adet cümlede 319 farklı cümle kalıbının kullanıldığı görülmektedir. Bu cümle kalıpları içerisinde en çok kullanılan on (10) cümle kalıbı ve kullanım adetleri aşağıdaki tablodadır.

Tablo 1.2. 100 Temel Eser listesinden seçilen kitaplarda incelenen cümlelerde en çok kullanılan cümle kalıpları *

Sıra No	Cümle Kalıbı	Kullanıldığı Cümle Sayısı
1	ÖZ + Y	126
2	Y	85
3	ZT + Y	67
4	ÖZ + ZT + Y	66
5	DT + Y	54
6	BN + Y	48
7	DT + ÖZ + Y	35
8	ZT + DT + Y	34
9	N + Y	28
10	CDU + ÖZ + Y	28

Kilis il merkezindeki 10 ilköğretim okulunda 6. sınıf öğrencilerinin random yöntemle seçilen yazılarından oluşan 1529 cümlede 294 farklı cümle kalıbının kullanıldığı görülmektedir. Bu cümle kalıpları içerisinde en çok kullanılan on (10) cümle kalıbı ve kullanım adetleri aşağıdaki tablodadır.

* Ögeler; BN: Belirtili nesne, CDU: Cümle dışı unsur, DT: Dolaylı tümleç, N: Nesne, ÖZ: Özne, ZT: Zarf tümleci, Y: Yüklem biçiminde kısaltılarak yazılmıştır.

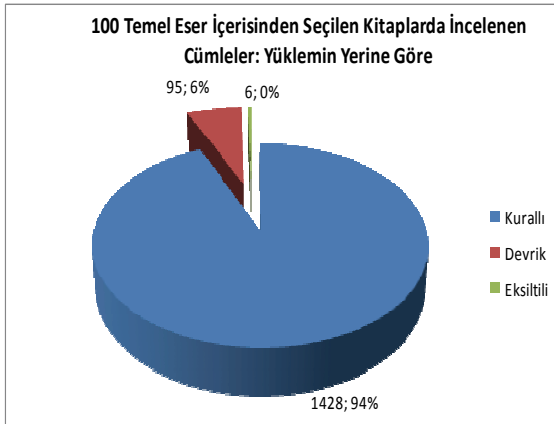
Tablo 1.3. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen cümlelerinde en çok kullanılan cümle kalıpları

Sıra No	Cümle Kalıbı	Kullanıldığı Cümle Sayısı
1	ÖZ + Y	151
2	ÖZ + ZT + Y	69
3	CDU + ÖZ + Y	57
4	BN + Y	49
5	ÖZ + DT + Y	47
6	ZT + BN + Y	35
7	ZT + DT + Y	35
8	Y	34
9	ÖZ + BN + Y	34
10	DT + Y	31

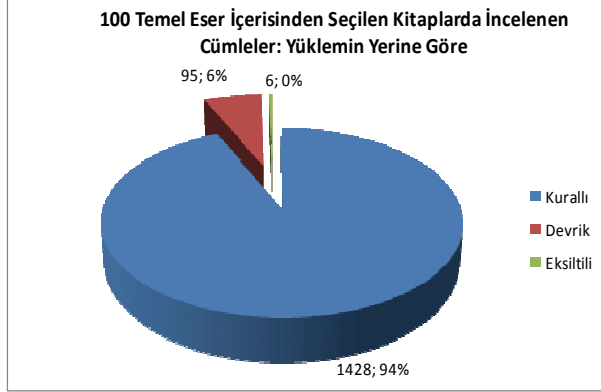
Her iki tablo incelendiğinde en çok kullanılan on cümle kalıbından yedisinin aynı olduğu görülmektedir.

İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılarında ve “100 Temel Eser” listesinde yer alan kitaplar içinden seçilen kitaplarda incelenen 1529 cümlede kullanılan 151 adet cümle kalıbının ortak olduğu görülmektedir. Söz konusu cümle kalıpları 6. sınıf seviyesindeki ortalama bir Türkçe okur- yazarının bu seviye için uygun görülen edebî metinlerde kullanılan cümle kalıplarının yarısına yakını kendini yazılı olarak ifade ederken kullandığını göstermektedir. Bu 151 cümle kalıbı (söz dizimi biçimi) için ilköğretim 6. sınıf seviyesinde en çok tercih edilen cümle kalıplarıdır yorumuna da varılabilir.

İncelenen Cümlelerin Çeşitli Açılardan Karşılaştırıldığı Grafikler Cümlelerde Yüklem Yerine İlişkin Grafikler

Grafik 1.1. İlköğretim 6. sınıf Öğrencilerinin cümleleri: Yüklemine göre.

Grafik incelendiğinde; ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen cümlelerinde % '96'lık bölümü oluşturan 1471 cümlelerin yüklemnin sonda olduğu yani kurallı cümle yapısına sahip oluğu, %4'lük bölümünü oluşturan 54 cümlelerin ise devrik yapıda olduğu görülmektedir. İncelenen 1529 cümle içerisinde 4'ünün ise eksiltili cümle olduğu görülmektedir.

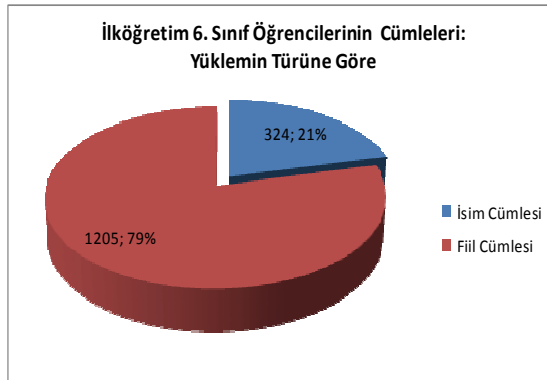

Grafik 1.2. 100 Temel Eser içerisinde seçilen kitaplarda İncelenen cümleler: Yüklemin yerine göre.

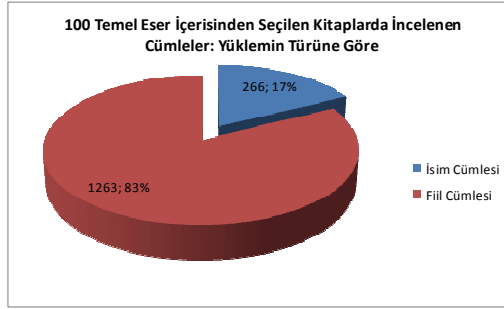
Grafik incelendiğinde; "100 Temel Eser" içerisinde seçilen kitaplarda incelenen cümlelerin %94'lük bölümünü oluşturan 1428 cümlelerin yüklemnin sonda olduğu, %6'lık bölümünü oluşturan 95 cümlelerin ise devrik olduğu görülmektedir. İncelenen 1529 adet cümle içerisinde 6'sının da eksiltili cümle olduğu görülmektedir.

Grafikler karşılaştırıldığında her iki grafikte de Türkçenin cümle yapısının sağlamlığını gösteren "yüklemnin sonda olduğu kurallı cümle yapısının" oturmuş olduğu açıkça görülmektedir.

Cümlelerin Yüklemlerinin Türlerine İlişkin Grafikler

Grafik 2.1. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin cümleleri: Yüklemin türüne göre
Grafik incelendiğinde; ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen cümlelerinin %79'unu oluşturan 1205 cümlelerin yüklemnin fiil, %21'ini oluşturan 324'ünün isim cümlesi olduğu görülmektedir.

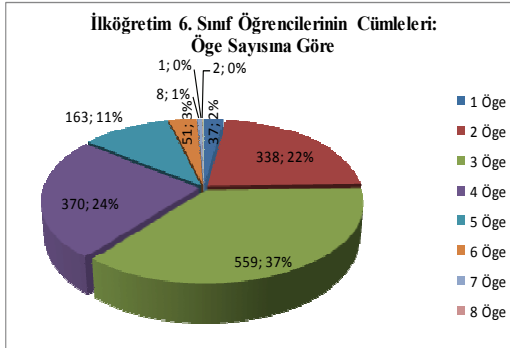

Grafik 2.2. 100 Temel Eser içerisinde seçilen kitaplarda incelenen cümleler: Yüklemin türüne göre.

Grafik incelendiğinde; 100 Temel Eser içerisinde seçilen kitaplarda incelenen cümlelerin %83'ünü oluşturan 1263 cümlenin yüklemine fiil, %17 sini oluşturan 266'sının ise isim olduğu görülmektedir.

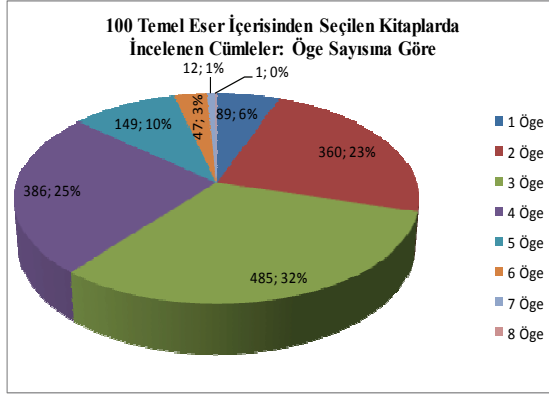
Grafikler karşılaştırıldığında, hem ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen cümlelerinde hem de "100 Temel Eser" içerisinde seçilen kitaplarda incelenen cümlelerde Türkçenin genel kullanımına da uygun olarak yüklem büyük oranda fiil olduğu görülmektedir.

Cümlelerin Kaç Ögeden Oluşturduğuna İlişkin Grafikler

Grafik 3.1. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin cümleleri: cümledeki öge sayısına göre.

Grafik incelendiğinde; ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen cümlelerinin %37'lik bölümü oluşturan 559'unun 3 ögeden, %24'lük bölümünü oluşturan 370'inin 4 ögeden, %22'lik bölümünü oluşturan 338'inin 2 ögeden, %11'lik bölümünü oluşturan 163'ünün 5 ögeden oluştuğu görülmektedir.

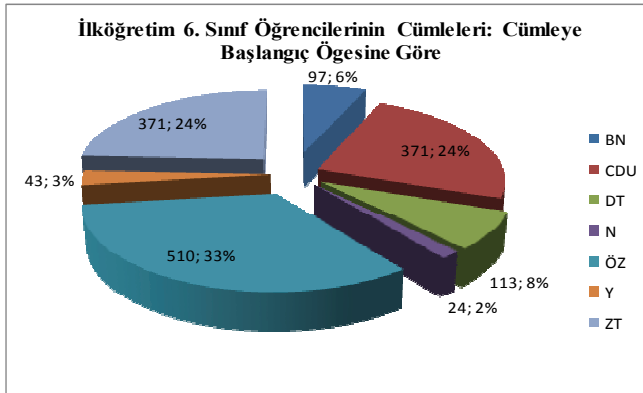
Grafik 3.2. 100 Temel Eser içerisinde seçilen kitaplarda incelenen cümleler: Öge sayısına göre.

Grafik incelendiğinde; “100 Temel Eser” içerisinde seçilen kitaplarda incelenen cümlelerin %31’lik bölümünü oluşturan 485’inin 3 ögeden, %25’lik bölümünü oluşturan 386’sının 4 ögeden, %24’lük bölümünü oluşturan 360’ının 2 ögeden, %10’luk bölümünü oluşturan 149’unun ise 5 ögeden oluştuğu görülmektedir.

Grafikler karşılaştırıldığında her iki grupta incelenen cümlelerde en çok 3 ögeli cümleler kullanıldığı, daha sonra 4 ögeli cümlelerin geldiği, 4 ögeli cümleleri 2 ögeli cümlelerin takip ettiği, bunların dışında 5 ögeli cümlelerin de kullanımının yaygın ve her iki grupta da benzer aralıkta olduğu görülmektedir.

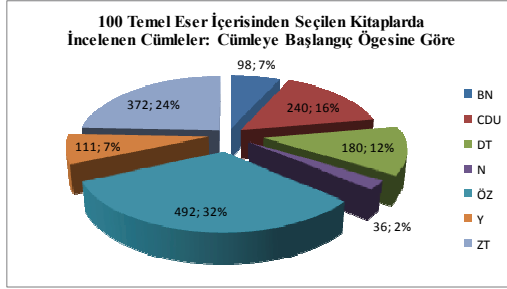
Bu grafikler ışığında özelde ilköğretim 6. sınıf seviyesi için genelde Türkçenin cümle yapısı için en çok 3, 4 ve 5 ögeli cümle kullanımının söz konusu olduğu anlaşılmaktadır.

Cümlelere Başlangıç Ögelerine İlişkin Grafikler

Grafik 4.1. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin cümleleri: cümleye başlangıç ögesine göre

Grafik incelendiğinde; ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen 1529 cümlesinin %34'ünü oluşturan 510'unun "özne", %24'ünü oluşturan 371'inin "zarf tümleci", %24'ünü oluşturan 371'inin "cümle dışı unsur", %7'sini oluşturan 113'ünün "dolaylı tümleç", %6'sını oluşturan 97'sinin "belirtili nesne", %3'ünü oluşturan 43'ünün "yüklem", %2'sini oluşturan 24'ünün "nesne" ögesi ile başladığı görülmektedir.

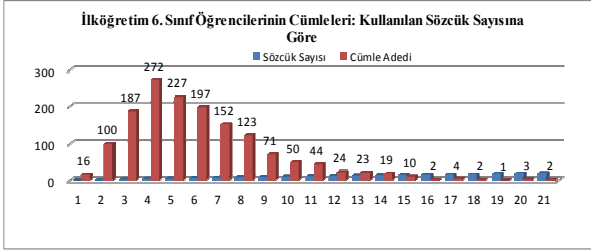
Grafik 4.2. 100 Temel Eser içerisinden seçilen kitaplarda incelenen cümleler: Cümleye başlangıç ögesine göre

Grafik incelendiğinde; "100 Temel Eser" içerisinden seçilen kitaplarda incelenen 1529 cümlelerin %34'ünü oluşturan 492'ünün "özne", %24'ünü oluşturan 372'sinin "zarf tümleci", %16'sını oluşturan 240'ının "cümle dışı unsur", %12'sini oluşturan 180'ünün "dolaylı tümleç", %7'sini oluşturan 111'inin "yüklem", %6'sını oluşturan 98'ünün "belirtili nesne", %2'sini oluşturan 2'sinin "nesne" ögesi ile başladığı görülmektedir.

Grafikler karşılaştırıldığında ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen cümlelerinde de "100 Temel Eser" içerisinden seçilen kitaplarda incelenen cümlelerde de cümleye başlangıç ögesi olarak öznenin ön plana çıktığı görülmektedir. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin cümlelerinin %34'ü özne ile başlarken, kitaplarda incelenen cümlelerin %33'ü özne ile başlamıştır. Yine her iki grafikte de cümleye başlangıç ögesi olarak öznenin sonra en çok tercih edilen ögenin zarf tümleci olduğu görülmektedir.

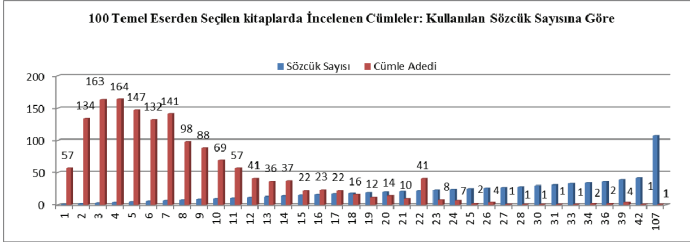
İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen cümlelerinin %24'ünü oluşturan 371, "100 Temel Eser" içerisinden seçilen kitaplarda incelenen cümlelerin %16'sını oluşturan 240 cümlelerin "cümle dışı unsur" ile başlaması bu açılarından da iki grafik arasındaki yakınlığı göstermesi yanında cümle dışı unsurun kullanım sıklığını göstermesi açısından da önemlidir.

Cümlelerde Kullanılan Sözcük Sayılarına İlişkin Grafikler

Grafik 5.1. ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin cümleleri: Cümlede kullanılan sözcük sayılarına göre.

Grafik incelendiğinde; Kilis il merkezinde on (10) ilköğretim okulundaki 6. sınıf öğrencilerinin incelenen 1529 cümlesinin 16'sının 1 sözcükten, 100'ünün 2 sözcükten, 187'sinin 3 sözcükten, 272'sinin 4 sözcükten, 227'sinin 5 sözcükten, 197'sinin 6 sözcükten, 152'sinin 7 sözcükten, 123'ünün 8 sözcükten, 71'inin 9 sözcükten, 50'sinin 10 sözcükten, 44'ünün 11 sözcükten, 24'ünün 12 sözcükten, 23'ünün 13 sözcükten, 19'unun 14 sözcükten, 10'unun 15 sözcükten, 2'sinin 16 sözcükten, 4'ünün 17 sözcükten, 1'inin 19 sözcükten, 3'ünün 20 sözcükten ve 2'sinin 21 sözcükten oluştuğu görülmektedir.

Grafik 5.2. 100 Temel Eser içerisinde seçilen kitaplarda incelenen cümleler: kullanılan sözcük sayılarına göre

Grafik incelendiğinde; "100 Temel Eser" içerisinde seçilerek incelenen 1529 cümlelerin 57'sinin 1 sözcükten, 134'ünün 2 sözcükten, 163'ünün 3 sözcükten, 164'ünün 4 sözcükten, 147'sinin 5 sözcükten, 132'sinin 6 sözcükten, 141'inin 7 sözcükten, 98'sinin 8 sözcükten, 88'inin 9 sözcükten, 69'unun 10 sözcükten, 57'sinin 11 sözcükten, 41'inin 12 sözcükten, 36'sının 13 sözcükten, 37'sinin 14 sözcükten, 22'sinin 15 sözcükten, 23'ünün 16 sözcükten, 22'sinin 17 sözcükten, 16'sının 18 sözcükten, 12'sinin 19 sözcükten, 14'ünün 20 sözcükten, 10'unun 21 sözcükten, 10'unun 22 sözcükten, 8'inin 23 sözcükten, 7'sinin 24 sözcükten, 2'sinin 25 sözcükten, 4'ünün 26 sözcükten, 1'inin 27 sözcükten, 1'inin 28 sözcükten, 1'inin 30 sözcükten, 1'inin 31 sözcükten, 1'inin 33 sözcükten, 2'sinin 34 sözcükten, 2'sinin 36 sözcükten, 4'ünün 39 sözcükten, 1'inin 42 sözcükten ve 1'inin 107 sözcükten oluştuğu görülmektedir.

Grafiklerde yer alan veriler incelendiğinde; İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin incelenen cümlelerinin ve "100 Temel Eser" içerisinde seçilen kitaplarda incelenen

cümlelerin büyük bölümünün (100 Temel Eser cümlelerinde: 1193, İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin cümlelerinde: 1395 cümle) 10 sözcüğe kadar sözcükten oluşan cümleler olduğu görülmektedir. Bu açılardan, incelenen cümlelerin benzer özellik gösterdiği görülmektedir. Bu durum “Bu yaş grubundaki çocukların okuyacakları çocuk edebiyatı metninin 7-10 kelimedenden oluşması, metinlerin anlamını bildikleri 700 kelimeyi aşmaması gerekir (Yalçın ve Aytaş, 2002:28).” görüşünü doğrulamakta ve incelenen cümlelerin genel olarak bu görüşe uygun olduğunu göstermektedir. Ancak “100 Temel Eser” içerisinde seçilen kitaplarda incelenen 1529 cümle içerisinde 6. sınıf seviyesi için anlaşılmalı güçleştirilen ve cümlelerin başı ile sonunu bir arada düşünmeyi engelleyen 30 ve üzeri sözcükten oluşan 13 cümle tespit edilmiştir. Bu cümlelerden 1’i 107 sözcükten* oluşmuştur.

Yalçın ve Aytaş tarafından belirtilen 700 sözcük seviyesinin ise incelenen cümleler ve günümüz iletişim araçlarının yaygınlığı göz önüne alındığında bu yaş düzeyi için oldukça eksik ve yetersiz kalmaya başladığı görülmektedir.

İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılarında ve İncelenen Kitaplarda

Kullanılan Sözcükler

Ülkemizde Türkçe öğretiminde yaş düzeylerine göre çocukların söz dağarcıkları ile ilgili alan araştırmaları ciddi bilimsel bir temele dayanmamaktadır. “Bütün Türkiye çapında çocuklarımızın dinleme, konuşma, okuma ve yazma düzeyinde söz dağarcığına yönelik araştırmalar yapılmadan çocuk edebiyatı çalışması yapılamaz (Yalçın ve Aytaş, 2002:28).” “Çocuk dünyayı, bildiği kelime sayısı kadar bilir. Bu yüzden çocuğun dünya ile ilgili bilgisi ve aktif anlama kabiliyeti kelime dağarcığı ile ölçülebilir. Kelime dağarcığı geliştikçe anlam gelişimi de büyür. Çocukların kelime dağarcığını geliştirmek için bilinen kelimelerle oluşturulmuş metinlerin okutulması önemlidir (Yıldız vd., 2006:31-34).” Bunun için öncelikle bu sözcüklerin tespit edilmesi gerekmektedir. Çok masraflı ve zaman gerektiren ve dille ilgili dört temel beceri alanı olan konuşma, yazma, okuma, dinleme için ayrı ayrı yapılması gereken sözcük dağarcığı tespit çalışmaları belli yaş gruplarına göre yapılmalıdır.

Bu Araştırmada ilerde yapılmasını arzu ettiğimiz kapsamlı bir araştırma için küçük ipuçları verilmesi amaçlanmış olup; çalışma ile Kilis il merkezindeki 6. sınıf seviyesindeki öğrencilerin kendilerini yazılı olarak ifade ederken kullandıkları sözcük dağarcıkları ortaya çıkarılmıştır. Bu sözcük dağarcığının kendi yaş seviyeleri için tavsiye edilen kitaplardaki sözcük dağarcığı ile örtüşen ve örtüşmeyen tarafları ortaya konulmuştur.

* Bu cümle “Miskinler Tekkesi” kitabında yer almaktadır. Cümle şu şekildedir: “Tavanlardan kopup sarkan muşamba parçaları üstündeki boyalı ve yaldızlı resim artıkları; kış gelirken kenarlarına bez, yahut kağıt şeritler çirşlenen ve rüzgarlı havalarda köçek zilleri gibi şingirdayan battal pencereler; renkli camları kırıldıkça yerlerine âdi cam ve bazan da mukavva takılan merdiven camekânları; içinde çok kere bir gaz tenekesi kuru soğanla biraz kuru fasulye ve pirinçten başka bir şey bulunmayan kiler odası; haremle selamlık arasındaki dönme yemek dolabı; bakkaldan, günü gününe alınan kömürü mangalda üfleterek yakan Arap bacılar, sabahları küçük hanımlarla, küçük beyleri dizlerinin arasında Çerkezce şarkılı masallarla oyalayarak saçlarının sirkesini ayıklayan dadılar; misafirlerin eteğini öpen başı konaklı, ayağı çorapsız Anadolu lu ahretlikler, bu insanlara eski debdebenin devamı gibi görünüyordu.”

Tablo 2.1. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılarında ve incelenen kitaplarda kullanılan sözcüklere ilişkin özet tablo

İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin yazılarında Kullandıkları Farklı Sözcük Sayısı	İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Cümlelerinde ve Kitaplarda İncelenen Cümlelerde Ortak Kullanılan Sözcük Sayısı	İncelenen Kitap Cümlelerinde Kullanılan Farklı Sözcük Sayısı
1464	745	2547

Listeler incelendiğinde ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin kendilerini yazılı olarak ifade ederken 1529 cümle içerisinde 1464 farklı sözcük kullandıkları görülmektedir. “100 Temel Eser” listesinden seçilerek incelenen 1529 cümlede ise 2547 farklı sözcük kullanıldığı tespit edilmiştir. Her iki liste karşılaştırılarak oluşturulan ortak liste ise 745 sözcükten oluşmuş olup; bu 745 sözcük hem incelenen kitaplarda hem de ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılarında kullanılan sözcüklerdir. Bu 745 sözcük aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

Tablo 2.2. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılarında ve 100 Temel Eser listesi içerisinde seçilerek incelenen kitaplarda ortak kullanılan sözcükler listesi

Abla	Alabilmek	Aramak	Ayrıca
Acı	Alan	Araştırmak	Ayrılmak
Acıkmak	Alay	Arka	Az
Acıma	Alınmak	Arkadaş	Baba
Açıkça	Allah	Art	Bağ
Açılmak	Almak	Artık	Bağlı
Açlık	Alt	Artmak	Bahsetmek
Açmak	Altı	Asıl	Bakkal
Ad	Altın	Asla	Bakmak
Adam	Altıncı	Aşağı	Bal
Adım	Altmış	Aşırı	Bardak
Affetmek	Ama	Aşmak	Barışmak
Ağaç	Amca	At	Basit
Ağız	An	Atılmak	Basmak
Ağlamak	Ana	Atmak	Baş
Aile	Anahtar	Ay	Başka
Ak	Anlamak	Ayak	Başlamak
Akıl	Anlaşılmak	Ayıp	Batmak
Akmak	Anlatmak	Ayırmak	Bayram
Akraba	Anne	Ayna	Bazen
Aksi	Ara	Aynı	Bazı
Akşam	Araba	Ayrı	Beğenmek

Beklemek	Bu	Çukur	Doktor
Belki	Bulmak	Çünkü	Dokunmak
Belli	Bulunmak	Çürük	Dokuz
Ben	Bura	Da	Dolu
Beraber	Bütün	Daha	Donmak
Beri	Büyük	Daima	Dost
Beslemek	Büyüme	Dair	Dönme
Beş	Cam	Davranmak	Dört
Beşinci	Can	Dayı	Durmak
Bey	Canlı	De	Durum
Beyaz	Cevap	Değer	Duvar
Bıkmak	Ceza	Değil	Duymak
Bırakmak	Ciddi	Değişmek	Dünya
Biçim	Civar	Değnek	Düşmek
Bile	Çabuk	Demek	Düşünce
Bilmek	Çağırma	Deniz	Düşüncesiz
Bin	Çalışma	Denmek	Düşünebilmek
Binmek	Çalmak	Derin	Düşünmek
Bir	Çap	Ders	Düşürmek
Biraz	Çare	Dert	Düzelmek
Birbiri	Çarpma	Devam	Edebilmek
Birçok	Çekinme	Dış	Edilmek
Birdenbire	Çekme	Dışarı	Efendi
Biri	Çeşit	Diğer	Eğer
Birkaç	Çeşitli	Dikkat	Eğilmek
Bitirmek	Çevirmek	Dikme	Eğitim
Bitmek	Çevre	Dilemek	El
Biz	Çıkarma	Dinlemek	Elli
Boğulma	Çıkmak	Dinlenmek	En
Bol	Çiçek	Dip	Erimek
Boş	Çizgi	Dış	Erkek
Boşluk	Çocuk	Diye	Erte
Boy	Çocukluk	Diyebilmek	Eser
Bozmak	Çoğalmak	Doğma	Eski
Böyle	Çok	Doğru	Eşik
Böylece	Çözmek	Doğruca	Eşya

Et	Girebilmek	Hareket	Huzur
Etki	Girmek	Harman	Hüzün
Etkilemek	Gitmek	Hasta	Işık
Etmek	Giyinmek	Hastalık	İcat
Etraf	Giysi	Hata	İç
Ev	Gizli	Hatır	İçin
Evet	Göğüs	Hatırlayabilmek	İfade
Evlilik	Göndermek	Hava	İki
Eziyet	Gönül	Hayal	İkinci
Fakat	Göre	Hayali	İkindi
Fark	Görebilmek	Hayat	İle
Fayda	Görme	Haydi	İleri
Fazla	Görmek	Hayır	İlerlemek
Felaket	Görmezlik	Hayvan	İlgili
Fırlatmak	Görülme	Hazırlamak	İlim
Fırsat	Göstermek	Hazırlık	İlk
Fidan	Götürmek	Hele	İmek
Futbol	Göz	Hem	İmkan
Galiba	Gözyaşı	Hemen	İnanmak
Gece	Gurur	Henüz	İnmek
Geç	Güç	Hep	İnsan
Geçirmek	Gül	Her	İnsanoğlu
Geçmek	Güldürmek	Herhâlde	İse
Gelebilmek	Gülmek	Herkes	İsim
Gelmek	Gün	Heyecan	İstanbul
Genç	Güneş	Heyecanlanmak	İstemek
Geniş	Günlük	Heyecanlı	İş
Gerçek	Güzel	Hırsız	İşlemek
Gerçi	Haber	Hızlı	İşte
Gerek	Hafta	Hiç	İyi
Gerekmek	Hak	Hiçbir	İyilik
Geri	Hâl	Hikâye	İzin
Getirmek	Hâlâ	His	İzlemek
Gezmek	Hangi	Hissetmek	Kabuk
Gibi	Hanım	Hoş	Kabul
Gidermek	Hani	Hoşlanmak	Kaç

Kadar	Kendi	Korumak	Misafir
Kadın	Kere	Koşmak	Mutlaka
Kafa	Kesilmek	Koymak	Mutlu
Kâğıt	Kesmek	Koyun	Mutluluk
Kahve	Keşfetmek	Köpek	Mümkün
Kale	Keşke	Köşe	Nasıl
Kalem	Kez	Kötü	Ne
Kalkmak	Kırılmak	Kötülük	Neden
Kalma	Kırk	Köy	Nerede
Kalmak	Kırmak	Kudret	Nereden
Kalp	Kırmızı	Kullanılmak	Nesi
Kan	Kısa	Kullanmak	Neyse
Kapı	Kıymet	Kurmak	Nine
Kapmak	Kıymetli	Kurtarmak	O
Kâr	Kız	Kurtulmak	Ocak
Kara	Ki	Kutu	Oda
Karanlık	Kilitlenmek	Kuyruk	Oğul
Karar	Kim	Kuyu	Okul
Kardeş	Kimse	Küçük	Okuma
Karı	Kimsesiz	Laf	Okumak
Karın	Kin	Lazım	Olabilmek
Karışmak	Kirlenmek	Maç	Olay
Karşı	Kişi	Mahalle	Olgun
Karşılama	Kişilik	Masal	Olmak
Karşılık	Kitapsız	Mavi	Olunmak
Kat	Kocaman	Meğer	On
Katılmak	Kol	Mehmet	Ora
Kavga	Kolay	Mektep	Orta
Kavuşmak	Koltuk	Memleket	Ot
Kaybetmek	Komşu	Merak	Oturmak
Kayıt	Konu	Merhamet	Otuz
Kaza	Konuşmak	Mesela	Oynamak
Kazanmak	Koparmak	Meslek	Oyun
Kedi	Korkmak	Meydan	Ödemek
Kelime	Korku	Mı	Öğle
Kenar	Koruma	Millet	Öğrenci

Öğrenmek	Sakin	Son	Misafir
Öğretmek	Saklamak	Sonra	Mutlaka
Öğretmen	Samimiyet	Sonuç	Mutlu
Ölme	Sanki	Sormak	Mutluluk
Ölmek	Saray	Soru	Mümkün
Ölüm	Sarı	Söylemek	Nasıl
Ömür	Sarmak	Söylenmek	Ne
Ön	Saymak	Söz	Neden
Önce	Sebep	Su	Nerede
Örnek	Sekiz	Surat	Nereden
Öyle	Sen	Süre	Nesi
Para	Ses	Sürmek	Neyse
Parça	Sessiz	Sürü	Nine
Pek	Sevgi	Sürüklemek	O
Peki	Sevgili	Şart	Ocak
Pembe	Sevilmek	Şefkat	Oda
Pencere	Sevinç	Şehir	Oğul
Pişirmek	Sevinçli	Şekil	Okul
Pişmanlık	Sevinmek	Şey	Okuma
Polis	Sevme	Şiddet	Okumak
Rağmen	Sevmek	Şiddetli	Olabilmek
Rahat	Sık	Şimdi	Olay
Rahatsız	Sıklık	Şu	Olgun
Renk	Sıkıntı	Ta	Olmak
Renksiz	Sıklamak	Tabi	Olunmak
Resim	Sınıf	Tabii	On
Roman	Sıra	Takılmak	Ora
Rüya	Sırt	Takım	Orta
Rüzgarlı	Sinema	Takip	Ot
Saat	Sinirlenmek	Takmak	Oturmak
Sabah	Sinirli	Tam	Otuz
Sadece	Siyah	Tane	Oynamak
Sağ	Siz	Tanımak	Oyun
Sahip	Sohbet	Taraf	Ödemek
Sahne	Sokak	Tarih	Öğle
Sakınmak	Solmak	Taş	Öğrenci

Taşınmak	Uzak	Yakmak	Yeter
Tat	Uzatmak	Yalan	Yetim
Tatlı	Üç	Yalnız	Yetişmek
Tatmak	Üst	Yan	Yıkamak
Teçrübe	Üstelik	Yanlış	Yıl
Tedavi	Üstün	Yapabilmek	Yıldız
Tedbir	Üstünlük	Yapılmak	Yıllık
Tehlike	Üzeri	Yapmak	Yılmak
Tek	Üzölmek	Yaramak	Yine
Temiz	Üzöntü	Yardım	Yiycek
Temizlemek	Vadi	Yarı	Yok
Tercih	Vahşi	Yarın	Yoksulluk
Ters	Vakit	Yasak	Yol
Tıpkı	Vapur	Yaş	Yollamak
Tırnak	Var (i)	Yaşam	Yorulmak
Ticaret	Varlık	Yaşamak	Yön
Toprak	Varmak	Yaşlı	Yüksek
Tutmak	Vatan	Yatmak	Yürömek
Tutulmak	Ve	Yavaş	Yüz (i)
Tutunmak	Vefat	Yaz	Zaman
Türlü	Verilmek	Yazık	Zannetmek
Tüy	Vermek	Yazmak	Zarif
Uğramak	Veya	Yedi	Zaten
Uğraşmak	Vurmak	Yemek	Zayıf
Ummak	Vücut	Yemek (i)	Zil
Umut	Ya	Yeni	Zor
Unutmak	Yaka	Yenmek	Zorluk
Unutulmak	Yakalamak	Yer	
Ütanmak	Yakın	Yerleştmek	
Uyanmak	Yaklaşmak	Yeşillik	

Yukarıda da belirtildiği gibi bu araştırmada oluşturulan sözcük listeleri Kilis il merkezi için yazılı anlatım becerisi alanında 6. sınıf seviyesi için oldukça ikna edici olma vasfı taşısa bile bu alanda ölkede yapılmaması gereken araştırmalar için sadece teşvik edici bir adım durumundadır.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan söz dizimi çalışmalarında edebi üslubu temsil etmesi için seçilen kitaplar ile öğrencilerin yazılarında, söz dizimi açısından gözle görülür farklılığın olmadığı görüldü. Bu durum Türkçenin söz dizimi açısından oturmuş bir dil yapısına sahip olduğunu, incelenen 3058 cümlede 151'i ortak olmak üzere toplam 462 farklı cümle kalıbının kullanılmış olması da söz dizimi açısından zengin bir dil olduğunu göstermektedir.

Edebî dil ile ilköğretim 6.sınıf öğrencilerinin yazılarındaki söz dizimi farklılıklarının en aza indirilmesi, öğrencilerin sözcük dağarcıklarının zenginleştirilmesi için "100 Temel Eser" uygulamasının devam ettirilmesi ancak "100 Temel Eser" ile sınırlı kalınmaması, bu listede yer alan ve farklı sözcük sayısı açısından öğrenci seviyesinin çok üstünde olan kitapların tespit edilerek listeden çıkarılması ya da listenin yaş gruplarına bölünmesi ve bu eserlerin uygun yaş gruplarına önerilmesi gerekmektedir.

"100 Temel Eser" yanında güncelliği, Türkçenin zenginliğini taşıdığı ve aktaracağı, bir uzmanlar kurulunca belirlenecek eserlerin zorunlu olmamak üzere öğrencilere tavsiye edilmesi böylece öğrenci ve velilerin kendilerini "100 Temel Eser" ile sınırlandırılmış olarak hissetmemeleri sağlanmalıdır.

Bu araştırmada bulunan sözcük dağarcıkları etkin olarak kullanılan sözcükler olup Kilis il merkezi için sağlıklı bir veri oluşturmaktadır. Değişik sosyal ve etnik yapıları barındıran ülkemizde belli yaş grupları için öğrencilerin sözcük dağarcıklarının belirlenmesi çalışmaları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belli bir program dahilinde yaptırılmalı ve belirli yaş seviyelerinde Türkiye geneli için geçerli olabilecek sözcük dağarcıklarının oluşturulması sağlanmalıdır.

Öğrencilerin okuma becerileri ve alışkanlıklarının artırılması çocukların anlamını bildikleri fakat kullanamadıkları sözcük sayısında artış olmasını sağlamaktadır. Ancak öğrencilerin anlamını bildikleri bu sözcükleri aktif olarak kullanabilmeleri için onların bu sözcükleri yazılarında da kullanmaları sağlanmalıdır. Bu amaçla derslerde öğrencilerin yazılı anlatım gücünü geliştirici çalışmalara daha fazla yer verilmeli ve bu çalışmalar sözcük dağarcığını geliştirici yönde olmalıdır.

Kaynakça

- Banarlı, N. S., (2004). *Türkçenin Sırları (20. baskı)*. Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, s.304.
- Ergin, M., (2002). *Türk Dil Bilgisi*. Bayrak Basım Yayım Tanıtım, İstanbul, ss.398-403.
- Milli Eğitim Temel Kanunu, (1973), sayı:14573., Mad.(10).
- Özbay,M., Melanlıoğlu, D., (2008). Türkçe Öğretiminde Kelime Hazinesinin Önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt V, (Sayı:1):40- 42.
- Türkan, S., (2006). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Yazılarındaki Söz Dizimi ile Edebî Söz Diziminin (Mustafa Necati Şepetçioğlu)Karşılaştırılması (Uşak Örneği /Yazılı Anlatım)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, s.1.
- Yalçın, A., Aytas, G., (2002). *Çocuk Edebiyatı*. Akçağ Yayınları, Ankara, ss.28.
- Yıldız, C., Okur, A., Yılmaz, G.Y., (2006). *Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*. PegemA Yayıncılık, Ankara, ss:31-34.

İnternet Kaynakları

- 100 Temel Eser belirlendi. (16.07.2005).Vakit <http://www.vakit.com.tr>, Erişim tarihi: 12.03.2010
- 2005/70 sayılı 100 Temel Eser Genelgesi. (2005). <http://iogm.meb.gov.tr/files/mevzuat/45.pdf>, Erişim tarihi: 17.12.2009

Cümleleri İncelenen Kitaplar

- Abasıyanık, S.F., (2005) *Seçme Hikayeler*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, ss.15- 20.
- Güntekin, R. N., (2005). *Miskinler Tekkesi*. İnkılap Kitabevi, İstanbul, ss.15-22.
- Gürpınar, H. R., (2003). *Gulyabani: Günül Ticareti/Melek Sanmıştım Şeytanı*. Özgür Yayınları, İstanbul, ss.37-41.
- Karaosmanoğlu, Y. K., (2005). *Hep O Şarkı*. İletişim Yayınları, İstanbul ss.15-21.
- Naci, M., (2005). *Ömeri'in Çocukluğu*. Turna Yayınları, İstanbul, ss.15-19.
- Safa, P., (2008). *Havaya Uçan At*. Damla Yayınevi, İstanbul, ss.15-21.
- Seyfettin, Ömer., (2006). *Yalnız Efe*. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, ss.184-188.
- Rado, Ş., (2008). *Eşref Saat*. Elips Kitap, İstanbul, ss.15-23.
- Rasim, A., (2001). *Falaka- Gecelerim*. İnkılap Kitabevi, İstanbul, ss.15-20.
- Zorlutuna, H. N., (2009). *Benim Küçük Dostlarım*.Timaş yayınları, İstanbul, ss.15- 20.

COLLOCATING THE WORD ORDER OF PRIMARY SCHOOL SIXTH GRADE STUDENT'S WRITING WITH THE WORD ORDER OF THE BOOKS THAT ARE IN 100 MAIN BOOKS DETERMINED BY MEB.–EXAMPLE OF KILIS

Mustafa TENEKECİ*

Abstract

In this study, our student's word order and our literary word order were collated by examining 3058 sentence composed by 1529 sentence from primary sixth grade students' writings in 10 different school of Kilis, 1529 sentence from ten books that are in '100 Main Books' determined by MEB for second level of primary school. In 3058 sentence, totally 462 different sentence form usage of which 151 are copartner were determined. In the study; the books chosen from 100 main book list and usage frequency, listing the word used in writings of sixth grade primary school students, determining words used effectively by sixth grade primary school students and the collating of these with the books' words suggested for them provide an important data about their word capacity. At the end of the study, there are a lot of similarity between the books chosen among the '100 main books' list and word order of sixth grade primary school students. With this way, this study has become one of the most important studies that show us system solidity and richness of Turkish language.

Key Words: 100 main books, word order, sentence, Turkish, education

* *Turkish Teacher Of Gazi Primery School, Şanlıurfa*